

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 500/2013-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. I. U., Ing. J. Š. a dr. M. U., zastúpených advokátom JUDr. Petrom Dobrovodským, Advokátska kancelária, Dobrovodský & spol., s. r. o., Česká 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Brezno v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 50/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Brezno v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 50/09 porušil základné právo Ing. I. U., Ing. J. Š. a dr. M. U., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Brezno vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 50/09 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. I. U., Ing. J. Š. a dr. M. U. finančné zadostučinenie nepriznáva.

4. Ing. I. U., Ing. J. Š. a dr. M. U. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 745,02 € (slovom sedemstoštyridsaťpäť eur a dva centy), ktorú je Okresný súd

Brezno p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. Petra Dobrovodského, Advokátska kancelária, Dobrovodský & spol., s. r. o., Česká 7, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 500/2013-15 z 9. októbra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. I. U. (ďalej aj „sťažovateľ 1“), Ing. J. Š. (ďalej aj „sťažovateľ 2“) a dr. M. U. (ďalej aj „sťažovateľ 3“, spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Brezno (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 50/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynul chronologický prehľad niektorých úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ako aj tieto podstatné skutočnosti:

„Sťažovatelia podali dňa 02. 12. 2008 na Okresný súd v Banskej Bystrici žalobu, ktorá bola dňa 11. 03. 2009 postúpená na Okresný súd Brezno, na základe ktorého žiadali súd o určenie povinnosti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvo spravodlivosti SR zaplatiť náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. (...)

Sťažovatelia sa pôvodne domáhali aj náhrady škody a nemajetkovej ujmy voči subjektom, ktoré im túto spôsobili, avšak na základe výzvy porušovateľa - za účelom predídienia prekážky duplicitného vymáhania škôd spôsobených sťažovateľom - podali sťažovatelia na Okresný súd v Piešťanoch k sp. zn.: 9C/63/2011, na Okresný súd v Novom Meste nad Váhom k sp. zn.: 9Cb/23/2009 návrhy na prerušenie konaní do právoplatného ukončenia konania vedeného na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 4C 50/2009. (...)

Uvedenými procesnými úkonmi nastala situácia, že ani v týchto veciach konajúce súdy nemôžu vo veci pokračovať a ujma spôsobená nezákonným postupom štátnych orgánov a nečinnosťou súdu sa naďalej zvyšuje. (...)

Porušovateľ vo veci návrhu sťažovateľov koná už piaty rok, pričom z dôvodu pochybení na jeho strane musela byť vec odvolacím súdom v časti zrušená a vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Porušovateľ vyše roka od rozhodnutia o odvolaní a vrátení veci na ďalšie konanie vo veci nevykonal žiaden relevantný úkon.

Sťažovatelia sú presvedčení, že porušovateľ týmto svojim správaním, resp. nečinnosťou porušuje ich ústavou zaručené právo na spravodlivý súdny proces. (...)

Sťažovatelia žiadajú o ochranu svojich ústavou zaručených práv Ústavný súd SR, ktoré porušuje porušovateľ, nakoľko v danej veci niet iného súdu, ktorý by chránil ich základné právo alebo slobodu, pričom toto porušenie základného práva ku dňu podania sťažnosti trvá. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností žiadame, aby Ústavný súd SR(...) vydal tento nález:

1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 1, 2 Ústavy SR konaním Okresného súdu Brezno sp. zn. 4C 50/2009 porušené bolo.

2. Sťažovateľom sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške á € 5 000.- pre každého sťažovateľa, ktoré je Okresný súd Brezno povinný vyplatiť im do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Brezno je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania (vrátane DPH) na účet Advokátskej kancelárie(...) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

(...) Z označenej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Brezno svojim konaním, resp. svojou nečinnosťou vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4C 50/2009 porušil viaceré ústavné práva sťažovateľa len preto, že v konaní nepostupoval ústavne konformným spôsobom, keď príslušné ustanovenia Ústavy SR neaplikoval, a tak sťažovateľov poškodil na ich právach.

Sťažovateľom bola touto nečinnosťou súdu spôsobená priama škoda ako i nemajetková ujma tým, že temer deväť rokov od nezákonného exekučného konania, vyše

sedem rokov od rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 22/2005 zo dňa 28. 03. 2007 o neprípustnosti voči nim vedeného exekučného konania a takmer päť rokov od podania žaloby, im vznikli a do dnešného dňa pretrvávajú problémy v ich podnikateľskej činnosti, sú voči nim vedené exekučné konania a sú im zadržované čiastky neoprávnene inkasované z ich účtov súdnym exekútorom, majú zablokovaný rodinný nehnuteľný majetok ako i majetok na ktorom podnikajú, uvedené skutočnosti u mnohých spoluobčanov spôsobili značné zníženie ich dôveryhodnosti a vyvolali a naďalej vyvolávajú pochybnosti o ich spôsobilosti vykonávať akékoľvek funkcie v obecnom zastupiteľstve a obavy z možných následkov ich ponechania vo zverených funkciách, uvedené skutočnosti u mnohých spoluobčanov spôsobili značné zníženie dôveryhodnosti, vrátane straty úcty a vážnosti menovaných a dodnes vyvolávajú pochybnosti o ich podnikaní, čo u mnohých občanov vedie až k ich znevažovaniu a posmechu mnohých neprajníkov.

Sťažovatelia na základe nezákonného postupu štátnych orgánov pociťujú nielen morálnu ujmu, ale celá táto situácia im úplne prevrátila aj ich súkromné životy a deväťročná snaha o vrátenie majetku a cti sa vážnym spôsobom prejavila i na zdraví každého z nich. (...)“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 4022/2013 z 27. decembra 2013 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 29. januára 2014.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Zákonným sudcom v predmetnej veci bol do 31. 05. 2011 JUDr. J. G., ktorý bol od 01. 06. 2011 preložený na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Banskej Bystrici, preto bol spis spolu s ostatnými neskončenými konaniami prerozdelený náhodným výberom prostredníctvom programových prostriedkov a technických prostriedkov a zákonným sudcom sa stal JUDr. O. K., ktorý bol s účinnosťou od 01. 01. 2012 rozhodnutím Súdnej rady SR preložený na výkon funkcie sudcu na Okresný súd Brezno. Predmetná vec sa dňa 15. 03. 2012 vrátila z Krajského súdu v Banskej Bystrici na Okresný súd Brezno, ktorej zákonným sudcom sa stal JUDr. O. K.

Po doručení písomného vyjadrenia navrhovateľov dňa 05. 06. 2012 zákonný sudca v predmetnej veci vytýčil dňa 26. 07. 2012 termín pojednávania na deň 29. 10. 2012. Z dôvodu vysokého počtu neskončených reštančných vecí pridelených mu po kolegovi na rozhodnutie, nebolo možné v predmetnej veci vytýčiť termín pojednávania na skorší termín. Následne sa stal zákonný sudca práceneschopným, preto bolo navrhovateľom a odporcovi dňa 29. 10. 2012 prostredníctvom asistentky sudcu na jeho pokyn telefonicky oznámené, aby sa na pojednávanie nedostavili z dôvodu práceneschopnosti sudcu a súčasne im bolo oznámené, že vo veci bude vytýčený nový termín pojednávania, na ktorý budú písomne predvolaní. Nasledujúci termín pojednávania vytýčený na 28. 02. 2013 bol zrušený rovnako z dôvodu zdravotných problémov sudcu, a to ďalšej jeho PN a uvedené platí aj o termíne pojednávania vytýčeného na deň 29. 04. 2013. Vo všetkých vyššie uvedených prípadoch boli účastníci konania prostredníctvom svojich zástupcov riadne a včas oboznámení o zrušení termínu pojednávania a zároveň boli predvolaní na nový termín pojednávania. Termíny pojednávania boli zmenené z objektívnych dôvodov týkajúcich sa zdravotného stavu sudcu, o čom boli účastníci konania upovedomení. Z dôvodu vysokého počtu vecí, ktoré boli zákonnému sudcovi pridelené na rozhodnutie, vrátane vysokého počtu tzv. reštančných vecí, ako aj pravidelného vysokého mesačného nápadu, nebolo možné vytýčiť pojednávania v predmetnej veci na skorší termín.

Poukazujeme na skutočnosť, že pojednávanie uskutočnené dňa 13. 06. 2013 bolo odročené práve na základe žiadosti navrhovateľov, ktorí pritom pred začatím pojednávania súhlasili s vykonaním pojednávania v neprítomnosti ich právneho zástupcu, ktorý sa ich prostredníctvom ospravedlnil z neúčasti na pojednávani z rodinných dôvodov a samotní navrhovatelia neskôr v priebehu pojednávania žiadali súd o odročenie pojednávania z dôvodu, aby sa ich právny zástupca mohol oboznámiť so skutočnosťami, ktoré na pojednávani predniesol zástupca odporcu. Na základe ich žiadosti bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že im súd poskytol lehotu na doručenie písomného vyjadrenia ich právneho zástupcu ku skutočnostiam uvedeným na pojednávani zástupcom odporcu. Toto pojednávanie teda súd odročil v záujme zachovania zásady rovnosti účastníkov konania, aby navrhovateľom neuprel právo na spravodlivý proces. V prípade, ak by sa na uvedenom pojednávani zúčastnil právny zástupca navrhovateľov, bolo možné vo veci

rozhodnúť. Súd však nerozhodol vo veci práve z dôvodu, že samotní navrhovatelia požiadali súd o odročenie pojednávania.

Ďalej poukazujeme na skutočnosť, že navrhovatelia písomným podaním doručeným súdu dňa 13. 08. 2013 vzali podaný návrh v časti späť z dôvodu, že toto ich podanie nenadväzovalo na nimi požadovaný žalobný petit. Súd preto vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na spresnenie čiastočného späťvzatia návrhu, aby bol zrejmy a dostatočne jasný a zrozumiteľný predmet konania. Výzva súdu na spresnenie čiastočného späťvzatia návrhu bola právnenému zástupcovi navrhovateľov doručená dňa 21. 11. 2013, pričom v súdom stanovenej lehote (a ani po jej márnom uplynutí) sa k nej k dnešnému dňu bez uvedenia dôvodu nevyjadril.

Nestotožňujeme sa s vyjadrením navrhovateľov uvedeným v sťažnosti, že nečinnosťou tunajšieho súdu v prejednávanej veci došlo k porušeniu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V predmetnej veci súd konal a koná, čo je zrejmé aj z prehľadného chronologického rozpisu úkonov vykonaných v konaní od jeho začatia až doposiaľ bez zbytočných prieťahov. Vytýčené termíny pojednávania, na ktoré poukazujú navrhovatelia, boli zmenené výlučne z dôvodu objektívnych skutočností týkajúcich sa zdravotného stavu zákonného sudcu, pričom z priebehu konania vyplýva, že pojednávania boli v minulosti odročené na základe žiadostí navrhovateľov a ich právneho zástupcu, ako tomu bolo aj pri pojednávaní dňa 13. 06. 2013, ktoré muselo byť odročené na základe výslovnej žiadosti navrhovateľov 1/ až 3/. Nepresné podanie navrhovateľov, hoci sú zastúpení právnym zástupcom - advokátom, ktoré bolo doručené súdu dňa 13. 08. 2013 malo za následok, že bolo potrebné vyzvať právneho zástupcu navrhovateľov na spresnenie tohto podania, ktorý má rozhodujúci vplyv na výsledok sporu v merite konania.

Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti Okresný súd Brezno vo veci konal a aj koná bez zbytočných prieťahov, v časti návrhu je už právoplatne rozhodnuté, pričom predmetom konania ostáva len časť uplatneného nároku navrhovateľov, o ktorom doteraz nebolo rozhodnuté práve z dôvodu ich nečinnosti a po upresnení ostatnej časti petitu žaloby bude vo veci rozhodnuté na pojednávaní dňa 13. 03. 2014, preto sťažnosť sťažovateľov nie je dôvodná.

Na ústnom pojednávaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky Okresný súd Brezno netrvá.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom podaní k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«(...) Vzhľadom ku skutočnosti, že konajúci Ústavný súd SR má k dispozícii kompletný spisový materiál konania na Okresnom súde v Brezne k dispozícii, nepovažujeme za potrebné vyjadrovať sa ku každému chronologicky usporiadanému vyjadreniu ku každému vykonanému, resp. nevykonanému úkonu súdu - konajúci ústavný súd si urobí o frekvencii úkonov súdu úsudok sám.

Čo sa týka poukazovania Okresného súdu Brezno na úkony navrhovateľov týkajúce sa pojednávania konaného dňa 13. 06. 2013, ako i ďalšie následné úkony - poukazujeme na skutočnosť, že sa jedná o úkony po doručení ústavnej sťažnosti na Ústavný súd SR, ktoré boli spôsobené objektívnymi problémami navrhovateľov ako i ich právneho zástupcu.

Tu chcem poukázať i na skutočnosť, že navrhovatelia ako i ich právny zástupca boli v čase „vypuknutia“ série nezákonností vo veku niečo po päťdesiatke a boli plne pripravení riešiť problémy, do ktorých sa nezákonným postupom orgánov štátu dostali. Dnes sa blížia k sedemdesiatke, ich zdravotný stav, nielen fyzický, ale najmä psychický, je poznačený temer denným bojom s následkami nezákonnej exekúcie ich majetku a pomaly už nemajú sily k ustavičnému dopĺňaniu podaní, účasti na pojednávaniach a iných úkonoch s vecou súvisiacich.

Tieto skutočnosti boli a dodnes sú dôvodom, na základe ktorého podali na Ústavný súd SR svoju sťažnosť, ktorou sa dožadujú aspoň čiastočnej náhrady spôsobenej škody a nemajetkovej ujmy.

Záverom oznamujem, že sťažovatelia súhlasia s tým, aby sa vec prejedнала bez vytýčenia ústneho pojednávania.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 50/09:

Dňa 2. decembra 2008 podali sťažovatelia (Ing. I. U., Ing. J. Š. a dr. M. U.) na Okresnom súde Banská Bystrica proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) žalobný návrh „o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci“. Sťažovatelia sa domáhali z titulu náhrady škody zaplatenia sumy 3 326 648,20 Sk. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 8 C 386/08.

Dňa 19. februára 2009 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 16 NcC 4/09-105 vylúčil z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 8 C 386/08 všetkých sudcov Okresného súdu Banská Bystrica a vec prikázal na prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Brezno.

Dňa 11. marca 2009 bol spis postúpený okresnému súdu. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 50/09.

Dňa 9. apríla 2009 súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k žalobnému návrhu. Okresný súd vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili k tomu, či súhlasia v danej veci s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania.

Dňa 23. apríla 2009, 4. mája 2009 a 11. mája 2009 sťažovatelia oznámili súdu, že nesúhlasia s tým, aby predmetná vec bola rozhodnutá bez nariadenia pojednávania.

Dňa 1. júna 2009 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie návrhu a na predloženie listinných dokladov.

Dňa 20. júla 2009 sťažovatelia doplnili svoj žalobný návrh, upravili jeho petit a k návrhu priložili listinné doklady.

Dňa 30. júla 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 2. október 2009.

Dňa 29. septembra 2009 sa k návrhu písomne vyjadril odporca.

Dňa 2. októbra 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu, že odporca sa z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil a súčasne sa ospravedlnil aj sťažovateľ 3, ktorý z dôvodu práceneschopnosti žiadal pojednávanie odročit'.

Dňa 2. decembra 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 19. január 2010.

Dňa 19. januára 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd pripustil zmenu návrhu, pričom pojednávanie bolo odročené na 12. marec 2010 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 26. januára 2010 súd požiadal Okresný súd Trenčín, Okresný súd Nové Mesto nad Váhom a Okresný súd Piešťany o oznámenie, či prebiehajú na týchto súdoch súvisiace konania, a ak áno, aby boli súdu zaslané kópie týchto žalobných návrhov.

Dňa 8. februára 2010 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom oznámil, že na tomto súde prebieha súvisiace konanie sp. zn. 9 Cb 23/09, a zaslal súdu kópiu návrhu.

Dňa 9. februára 2010 Okresný súd Trenčín oznámil, že aj na tomto súde prebieha súvisiace konanie sp. zn. 39 Cb 32/08, a zaslal súdu kópiu návrhu.

Dňa 12. marca 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito, pretože zvolený právny zástupca sťažovateľov požiadal o odročenie tohto pojednávania zo zdravotných dôvodov.

Dňa 18. marca 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. máj 2010.

Dňa 14. mája 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že ako *„predbežným termínom pojednávania je jeseň 2010 (september - október 2010) z dôvodu potreby rozhodnutia ohľadne navrhovanej zmeny návrhu v časti nemajetkovej ujmy, ako aj v časti úrokov z omeškania“*.

Dňa 22. júna 2010 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby v lehote 10 dní presne špecifikoval návrh vo vzťahu k sťažovateľovi 3.

Dňa 20. júla 2010 okresný súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľov na oznámenie už uvedených skutočností.

Dňa 8. septembra 2010 okresný súd uznesením č. k. 4 C 50/09-455 pripustil zmenu návrhu v časti uplatnenej nemajetkovej ujmy u sťažovateľa 1 zo sumy 6 638,78 € na sumu 10 000 €, u sťažovateľa 2 zo sumy 6 638,78 € na sumu 10 000 € a u sťažovateľa 3 zo sumy 6 638,78 € na sumu 15 000 €. Zároveň nepripustil zmenu návrhu u sťažovateľa 3 spočívajúcu v rozšírení príslušenstva o úroky z omeškania.

Dňa 9. septembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 26. október 2010.

Dňa 26. októbra 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenia odporcu.

Dňa 11. apríla 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 17. máj 2011.

Dňa 17. mája 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. máj 2011 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 27. mája 2011 okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 50/09-520 žalobnému návrhu sťažovateľov sčasti vyhovel.

Dňa 21. júna 2011 odporca podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 22. júna 2011 podali sťažovatelia proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Dňa 20. júla 2011 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravných prostriedkoch účastníkov konania.

Dňa 28. júla 2012 krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co 232/2011-602 sčasti potvrdil a sčasti zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, pričom v zrušenej časti vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 15. marca 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. júna 2012 sťažovatelia oznámili okresnému súdu, že trvajú na priznaní nároku na náhradu škody vo výške 9 % ročne z vyplatených súm, a to u sťažovateľa 1 zo sumy 960,44 €, sťažovateľa 2 zo sumy 1 269,40 € a sťažovateľa 3 zo sumy 5 020,72 € za obdobie od 3. septembra. 2004 do 29. apríla 2012.

Dňa 26. júna 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 29. október 2012.

Dňa 29. októbra 2012 bolo pojednávanie odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

Dňa 14. januára 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 28. február 2013.

Dňa 28. februára 2013 bolo pojednávanie odročené na 29. apríl 2013 zo zdravotných dôvodov na strane sudcu.

Dňa 23. apríla 2013 boli účastníci konania upovedomení, že z dôvodu lekárskeho vyšetrenia sudcu je termín nariadeného pojednávania preročený na 13. jún 2013.

Dňa 13. júna 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľom súd poskytol lehotu 14 dní, aby prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaujali stanovisko ku skutočnostiam predneseným odporcom na tomto pojednávaní.

Dňa 13. augusta 2013 sa sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu podrobne písomne vyjadrili k danej veci a konkretizovali svoj návrh.

Dňa 23. augusta 2013 bolo uvedené vyjadrenie sťažovateľov zaslané odporcovi na zaujatie stanoviska.

Dňa 19. septembra 2013 odporca zaujal písomné stanovisko k ostatnému vyjadreniu sťažovateľov, pričom súhlasil so späťvzatím časti návrhu.

Dňa 30. septembra 2013 bolo písomné vyjadrenie odporcu zaslané právnenému zástupcovi sťažovateľov na vedomie.

Dňa 15. novembra 2013 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy sťažovateľa spresnili späťvzatie návrhu na začatie konania z 25. júla 2013 z dôvodu, že ich čiastočné späťvzatie návrhu nenadväzuje na nový žalobný petit.

Dňa 19. decembra 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. marec 2014.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 50/09 došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispeli aj samotní sťažovatelia najmä tým, že podali nekvalifikovaný návrh, ktorý museli dopĺňovať. V týchto súvislostiach už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 41/02). Okrem uvedeného právny zástupca sťažovateľa opakovane neskoro reagoval alebo vôbec nereagoval na výzvy súdu. Na uvedené správanie sťažovateľov (ich právneho zástupcu) nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie posudzovaného konania päť rokov (od

11. marca 2009) je už samo osebe neprimerané a to aj v tom prípade, ak odhliadneme od toho, že spis sa nachádzal v danej veci takmer jeden rok na odvolacom (krajskom) súde.

Okrem uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov krátkodobo nečinný aj od 26. októbra 2010 do 11. apríla 2011 (šesť mesiacov) a od 15. marca 2012 do 26. júna 2012 (tri mesiace). Tieto obdobia nečinnosti samy osebe ešte nemuseli byť kvalifikované ako zbytočné prietahy v konaní, avšak v kontexte štyroch rokov trvania napadnutého konania na okresnom súde už nadobúdajú charakter zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Okresný súd teda takmer jeden rok vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia počas napadnutého súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba čiastočne z dôvodu správania účastníkov, ale k zbytočným prietahom došlo najmä v dôsledku postupu súdu. Na obranu predsedníčky súdu, podľa ktorej dôvodom prietahov bol *„vysoký počet vecí, ktoré boli zákonnému sudcovi pridelené na rozhodnutie, vrátane vysokého počtu tzv. reštančných vecí, ako aj pravidelného vysokého mesačného nápadu“*, ani v okolnostiach danej veci nebolo možné prihliadať, tieto argumenty nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, posudzoval postup

súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 5 000 € najmä preto, že *„na základe nezákonného postupu štátnych orgánov pociťujú nielen morálnu ujmu, ale celá táto situácia im úplne prevrátila aj ich súkromné životy a deväťročná snaha o vrátenie majetku a cti sa vážnym spôsobom prejavila i na zdraví každého z nich. (...)*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, na nesúčinnosťné správanie právneho zástupcu sťažovateľov, podanie nekvalifikovaného žalobného návrhu, ako aj na skutočnosť, že v časti návrhu je už právoplatne rozhodnuté, ústavný súd dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 19. mája 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 27. decembra 2013). Za tri úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume trikrát po 130,16 € a režijný paušál trikrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove 413,91 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 206,95 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 206,95 €. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom sumu 620,85 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 124,17 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 745,02 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2014